

Kaupungin menettely tiedusteluihin ja asiakirjapyyntöön vastaamisessa

KANTELU

Kantelija on arvostellut oikeuskanslerinvirastoon 28.8.2020 saapuneessa kantelussaan kaupungin menettelyä hänen tiedusteluihinsa ja tietopyyntöönsä vastaamisessa. Kantelija on lähettänyt 13.2.2020 kaupungille tiedustelun asiansa edistymisestä ja 30.5.2020 uudistanut tiedustelunsa sekä pyytänyt saada erästä asiaa koskevat asiakirjat. Kantelun laatimishetkellä kantelijan tiedusteluihin ja asiakirjapyyntöön ei ollut vastattu.

SELVITYS

Kaupunki on antanut asiassa 14.10.2020 päivätyn selvityksen (VD/4784/07.01.07/2019).

Kaupunki on täydentänyt selvitystään 9.11.2020 ja 10.11.2020.

Selvitys ja sen täydennykset toimitetaan tämän päätöksen ohessa kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU

Säännöksistä

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tehtävänä on muun muassa valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on muun muassa oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa.

Tiedon antamisesta viranomaisen asiakirjasta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) (jäljempänä julkisuuslaki). Lain 9 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen.

Julkisuuslain 14 §:n 2 momentin mukaan tiedon asiakirjan sisällöstä antaa se viranomaisen henkilöstöön kuuluva, jolle viranomaisen on tämän tehtävän määrännyt tai jolle se hänen asemansa ja tehtävänsä vuoksi muuten kuuluu. Saman pykälän 3 momentissa säädetään, että jos virkamies tai muu 2 momentissa tarkoitettu henkilö kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on: 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy, 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi, 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi, sekä 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan kyseisessä pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Hallintolain 7 §:ssä säädetään palveluperiaatteesta ja palvelun asianmukaisuudesta, että asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Hallintolain 8 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin.

Hallintolain esitöissä todetaan viimeksi mainitun pykälän 1 momentista muun ohella seuraavaa:

”Vaikka säännösehdotuksessa ei ole täsmennetty vastaamisvelvoitteen piiriin kuuluvien kysymysten ja tiedustelujen sisältöä, näiltä olisi edellytettävä riittävää selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Käytännössä vastaamisvelvoite koskisi asiallisia ja riittävän yksilöityjä kysymyksiä ja tiedusteluja. Säännös ei sen sijaan velvoittaisi viranomaisia vastaamaan laajoihin ja yleisluontoisiin tiedusteluihin.” ([HE 72/2002 vp](#), s. 58)

Arviointi

Kaupungin selvityksen mukaan kantelijan tiedustelut oli kirjattu kaupungin käytössä olevaan asianhallintajärjestelmään. Kantelijan 13.2.2020 lähettämä tiedustelu oli jäänyt huomioimatta ja siksi siihen ei ollut vastattu. Kantelijan 30.5.2020 lähettämä tiedustelu oli ohjautunut terveystalvelujen johtajalle, mutta jostakin syystä edelleen lähetys ei ollut tullut näkyville järjestelmään. Siten myöskään siihen ei ollut vastattu eikä myöskään kantelijan pyytämiä asiakirjoja ollut toimitettu kantelijalle.

Kantelijan tiedusteluihin ja asiakirjapyyntöön ei ole vastattu. Kantelijan asiakirjapyyntöä ei ole näin ollen käsitelty julkisuuslaissa edellytetyin tavoin viivytyksettä. Kantelijan tiedusteluihin ei ole vastattu kohtuullisessa ajassa. Myöskään oikeuskansleriviraston esittelijän tiedusteluun ei ollut vastattu.

Tiedusteluihin vastaamiseen ja asiakirjapyyntöön käsittelyyn kaupungissa näyttää liittyvän vakavia puutteita.

Toimenpiteet

Kiinnitän kaupungin huomiota viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain säännösten noudattamiseen asiakirjapyyntöihin vastaamisessa ja viranomaisen velvollisuuteen vastata tiedusteluihin ilman aiheetonta viivytystä asian edellyttämällä tavalla.

Pyydän kaupunkia ilmoittamaan viimeistään 26.2.2021, miten kantelijan 30.5.2020 esittämä asiakirjapyyntö on käsitelty sekä onko kantelijan 13.2.2020 ja 30.5.2020 lähettämiin tiedusteluihin vastattu.

Samalla pyydän kaupunkia antamaan selvityksen siitä, miten sen käytössä olevassa asianhallintajärjestelmässä tiedustelut ja asiakirjapyyntöt ohjataan eteenpäin niiden oikeille käsittelijöille sekä selvityksen siitä, miten kaupunki on ohjeistanut virkamiehiään ja

työntekijöitään julkisuuslain mukaisten asiakirjapyyntöjen käsittelyssä. Pyydän toimittamaan selvityksen viimeistään 26.3.2021.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Vanhempi oikeuskanslerinsihteeri

Linda Harjutsalo